

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL A. G. IR AB „LIETUVOS DRAUDIMAS“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2017 m. balandžio 12 d. Nr. 242-153
Vilnius

Lietuvos bankas gavo A. G. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjo ir AB „Lietuvos draudimas“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą dėl draudiko atsisakymo mokėti draudimo išmoką pagrįstumo.

N u s t a t y t a:

Pareiškėjas prašyme nagrinėti ginčą Lietuvos bankui nurodė, kad 2016 m. lapkričio 5 d., važiuojant keliu Mažeikiai–Plungė–Tauragė, netoli Sedos įskilo priekinis pareiškėjo vairuojamo automobilio „MERCEDE BENZ ML270“, valst. Nr. (*duomenys neskelbtini*), stiklas: iš priešpriešiais pravažiuojančio barstytuvo „IVECO-410“ atskriejo akmuo ir įskėlė stiklą. Pareiškėjas teigė turintis nemažą vairavimo patirtį ir tokio pobūdžio nutikimų buvo ne vienas, todėl geba atskirti, kada akmuo atskrieja iš po kito automobilio ratų, ir kada – iš barstytuvo. Pareiškėjas paaiškino iš pradžių pastebėjęs ore pasklidusį smėlio ir druskos mišinį, po to pajuto akmens smūgį į priekinį automobilio stiklą ir iš karto sustojo šalikelėje. Nežinodamas, ką daryti, apsuko automobilį, pasivijo ir sustabdė barstytuvą, su jo meistru nuvažiavo į Sedą ir aprašė įvykio aplinkybes.

Pareiškėjui kreipusis į draudiką dėl patirtos žalos atlyginimo, draudikas informavo, kad atsisako mokėti draudimo išmoką. Draudikas atliko žalos bylos administravimo veiksmus, vadovaudamasis su VĮ Telšių regiono keliais (toliau – draudėjas) sudaryta verslo civilinės atsakomybės draudimo sutartimi (toliau – draudimo sutartis). Verslo civilinės atsakomybės draudimo taisyklių Nr. 054 (2015 m. vasario 25 d. redakcija, galiojanti nuo 2015 m. kovo 1 d.), kurių pagrindu tarp draudiko ir draudėjo buvo sudaryta draudimo sutartis, 4 punkte nustatyta, kad draudimo objektas yra draudėjo turtiniai interesai, susiję su draudėjo civiline atsakomybe, kylančia dėl draudėjo veiksmais (veikimu arba neveikimu) padarytos žalos tretiesiems asmenims, draudėjui vykdant veiklą, kuri draudimo sutartyje nurodyta kaip apdrausta, ir įvykus taisyklėse ir (ar) draudimo sutartyje nurodytiems draudžiamiesiems įvykiams.

Draudikas, įvertinęs žalos byloje surinktą medžiagą: įvykio dalyvių paaiškinimus, nuotraukas, barstytuvo „IVECO-410“ apžiūros dokumentus, nustatė, kad barstytuvas buvo pažymėtas įspėjamaisiais apie vykdomus kelio barstymo darbus ženklais. Be to, ant barstytuvo kėbulo yra nurodyta, kad būtina laikytis 50 metrų atstumo. Draudikas atkreipė dėmesį į tai, kad kelias buvo barstomas persijotu druskos ir smėlio mišiniu, kuris negalėjo įskelti stiklo. Draudikas taip pat nustatė, kad įskelto stiklo kraštai yra pabalę, todėl tikėtina, kad stiklas galėjo būti įskeltas anksčiau.

Draudikas nurodė, kad tiriant, kas yra atsakingas dėl įvykio metu padarytos žalos atlyginimo ir civilinės atsakomybės ribas, būtina atkreipti dėmesį į priežastinį ryšį tarp žalos padarymo ir netinkamų veiksmų, t. y. būtina nustatyti, ar atsiradę nuostoliai yra skolininko veiksmų (neveikimo) rezultatas. Išnagrinėjus surinktą medžiagą darytina išvada, kad pareiškėjo

reikalavimas yra nepagrįstas, nes nebuvo nustatyta netinkamų draudėjo veiksmų, ir kad 2016 m. lapkričio 5 d. įvykis įvyko ne dėl draudėjo vykdytos veiklos – kelio barstymo, o automobilio apgadinimai buvo padaryti jį eksploatuojant kitomis aplinkybėmis.

Pareiškėjas su šiuo draudiko sprendimu nesutinka ir nurodo negalėjęs laikytis nurodyto 50 metrų atstumo nuo barstytuvo, nes važiuo iš priekio, todėl reikalauja įpareigoti draudiką pripažinti įvykį draudžiamuoju ir atlyginti patirtą žalą dėl automobilio priekinio stiklo įskėlimo.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių, patvirtintų Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 (2016 m. sausio 28 d. redakcija), 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atskirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių paaiškinimus ir pateiktus įrodymus, darytina išvada, kad nagrinėjamu atveju šalių ginčas iš esmės kyla dėl draudiko atsisakymo pripažinti įvykį draudžiamuoju ir atlyginti pareiškėjo patirtą žalą.

Kaip matyti iš ginčo šalių Lietuvos bankui pateiktos medžiagos, su barstytuvo vairuotoju kartu važiuo vyresnysis kelių meistras K. E. paaiškino, kad apie 10.30 val. barstytuvas važiuo link Mažeikių ir 21,85 kilometre barstytuvą pasivijo ir sustabdė pareiškėjo vairuojamas automobilis, nes, pasak pareiškėjo, prasilenkiant su barstytuvu, buvo įskeltas priekinis pareiškėjo automobilio stiklas. Draudėjo Mažeikių kelių tarnybos viršininkas S. M. draudėjo direktoriui pateiktame paaiškinime nurodė, kad nei K. E., nei barstytuvą vairavęs vairuotojas nematė 2016 m. lapkričio 5 d. įvykio, kelias buvo barstomas druskos ir smėlio mišiniu, nuo praėjusių metų likusi barstomoji medžiaga buvo visa išsijota, taigi druska nebuvo sukietėjusi, todėl, kokiomis aplinkybėmis buvo įskeltas stiklas, S. M. paaiškinti negalėjo.

Pažymėtina, kad įrodinėjimo procesas susideda iš aplinkybių, turinčių reikšmės bylai, ir jas patvirtinančių įrodymų rinkimo, pateikimo, tyrimo bei vertinimo. Jei pateikti įrodymai leidžia daryti išvadą, kad yra didesnė tikimybė, jog tam tikri faktai egzistavo, negu neegzistavo, šie faktai pripažįstami nustatytais. Vertinant įrodymus turi būti atsižvelgiama į įrodinėjimo pareigos paskirstymo principus.

Pareiškėjo draudikui keliamas reikalavimas iš esmės grindžiamas jo asmeniniais paaiškinimais apie 2016 m. lapkričio 5 d. įvykį lėmusias aplinkybes. Kita vertus, draudikas savo sprendimą atsisakyti mokėti draudimo išmoką grindžia tuo, kad barstytuvo konstrukcija užtikrina, kad mišinys būtų barstomas nedideliame aukštyje, horizontaliai kelio paviršiui, todėl techniškai nėra įmanoma, kad koks nors akmuo arba grumstas būtų nusviestas į priekinį kito automobilio stiklą. Papildomai draudikas Lietuvos bankui pateikė draudiko Žalų procesų ir kontrolės valdymo skyriaus žalų tyrimo eksperto R. L. išvadą, kad, išnagrinėjęs žalos byloje nustatytas įvykio aplinkybes, galima teigti, kad pareiškėjo nurodomas įvykio mechanizmas – prasilenkiant su barstytuvu iš jo atsikrievęs akmuo įdaužė pareiškėjo automobilio priekinį stiklą, techniniu požiūriu nėra galimas, nes tinkamą barstymo kryptį užtikrina barstytuvo rotorius gaubtas, tačiau jis nebuvo pažeistas. Be to, draudiko vyresnysis transporto žalų vertintojas D. B. iš pareiškėjo automobilio priekinio stiklo nuotraukų nustatė, kad sugadinimo kraštai yra pabalę, todėl labai tikėtina, kad sugadinimas yra padarytas seniau, ne 2016 m. lapkričio 5 d.

Draudikas, atsisakydamas tenkinti pareiškėjo reikalavimą, taip pat remiasi tuo, kad, vadovaujantis Kelių eismo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. 1950, 219.1 papunkčiu ir 220 punktu, įvykus eismo įvykiui, kiekvienas su juo susijęs vairuotojas ar kitas eismo dalyvis privalo nedelsdamas sustoti, nesukeldamas papildomo pavojaus eismui, ir pažymėti eismo įvykio vietą. Jeigu dėl eismo įvykio aplinkybių nesutariama, su eismo įvykiu susiję eismo dalyviai kviečia policiją į eismo įvykio

vieta. Pasak draudiko, pareiškėjas neįvykdė minėtų reikalavimų, t. y. nedelsdamas nesustojo, nepažymėjo eismo įvykio vietos, nekviatė policijos į eismo įvykio vietą, dėl to nėra nustatyta, kada, kurioje tiksliai vietoje, koku greičiu, koku atstumu, kokia kryptimi ir t. t. važiuo konkrečios transporto priemonės ir kokios iš tikrųjų buvo įvykio aplinkybės.

Pagal Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo 98 straipsnio 3 dalies 2 punktą, draudikas neturi teisės atsisakyti išmokėti draudimo išmoką, nepatikrinęs visos jam prieinamos informacijos. Vadinasi, nagrinėjamu atveju svarbu nustatyti, ar draudikas, vertindamas tai, ar vykdančiam apdraustą veiklą draudėjui kyla civilinė atsakomybė dėl pareiškėjui padarytos žalos, priėmė pagrįstą sprendimą.

Sprendžiant civilinės atsakomybės dėl eismo įvykio metu padarytos žalos klausimą, turi būti nustatytos arba paneigtos civilinės atsakomybės sąlygos. Bendrąsias civilinės atsakomybės atsiradimo sąlygas ir pagrindus nustato Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas. Vadovaujantis Civilinio kodekso 6.246 straipsnio 1 dalimi, civilinė atsakomybė atsiranda neįvykdžius įstatymuose ar sutartyje nustatytos pareigos (neteisėtas neveikimas) arba atlikus veiksmus, kuriuos įstatymai ar sutartis draudžia atlikti (neteisėtas neveikimas), arba pažeidus bendro pobūdžio pareigą elgtis atidžiai ir rūpestingai. Taip pat nagrinėjamo ginčo kontekste būtina atkreipti dėmesį į priežastinį ryšį, kaip būtiną prielaidą civilinei atsakomybei kilti, tarp žalos padarymo ir netinkamų veiksmų, t. y. būtina nustatyti, ar pareiškėjo patirta žala yra draudėjo veiksmų rezultatas.

Pažymėtina, kad šiuo nagrinėjamu atveju nei draudėjas, nei barstytuvą vairavęs asmuo savo atsakomybės už pareiškėjui padarytą žalą nepripažino. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad ginčo bylos medžiagoje nėra užfiksuota jokių teisėsaugos institucijų nustatytų 2016 m. lapkričio 5 d. įvykio aplinkybių. Draudikas, tirdamas pareiškėjo nurodyto įvykio aplinkybes, rinko žalos bylos medžiagą: įvykio dalyvių ir draudėjo atstovų paaiškinimus, pareiškėjo automobilio ir barstytuvo nuotraukas, kitus ekspertinio pobūdžio duomenis, nustatė, kad pareiškėjo automobilio priekinis stiklas negalėjo įskilti pareiškėjo nurodomomis aplinkybėmis, ir pateikė šią išvadą patvirtinančius savo ekspertų vertinimus.

Vadovaujantis ginčo šalių pateikta medžiaga, darytina išvada, kad barstytuvas 2016 m. lapkričio 5 d. barstė kelią nepažeistu rotorius gaubtu, kelias buvo barstomas tinkamos kokybės bei struktūros druskos ir smėlio mišiniu. Vertinant draudiko ekspertų išvadą, kad iš nepažeisto barstytuvo skriejantis akmuo negalėjo atsitrekti į iš priekio atvažiuojantį automobilį ir įskilti jo priekinio stiklo, pažymėtina, kad ji buvo padaryta įvertinus tiek pareiškėjo vairuoto automobilio, tiek barstytuvo nuotraukas. Kol ši ekspertų išvada nėra nugincyta, yra pagrindo teigti, kad nėra nustatyta draudėjo netinkamų veiksmų. Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad subjektyvūs pareiškėjo paaiškinimai apie įvykio aplinkybes, priešingi draudiko nustatytoms aplinkybėms, nėra pagrįsti jokiais objektyviais įrodymais, todėl nėra pagrindo teigti, kad pareiškėjo patirta žala yra draudėjo, kurio civilinę atsakomybę buvo apdraudęs draudikas, veiksmų rezultatas.

Draudimo įstatymo 98 straipsnio 7 dalyje numatyta, kad draudikas privalo įrodyti aplinkybes, atleidžiančias jį nuo draudimo išmokos mokėjimo ar suteikiančias teisę sumažinti draudimo išmoką. Įvertinus visas aplinkybes ir atsižvelgiant į tai, kad pareiškėjas nepateikė Lietuvos bankui jokių duomenų, paneigiančių draudiko ekspertų išvadas ir savo reikalavimą grindžia tik asmenine nuomone, konstatuotina, kad draudikas įrodė aplinkybes, atleidžiančias jį nuo draudimo išmokos mokėjimo, vadinasi, draudiko sprendimas atsisakyti atlyginti pareiškėjo patirtą žalą yra pagrįstas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo A. G. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Mindaugas Šalčius